

RTU studiju kurss "Šķeltņu runa un ortodontija I"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA0002
Nosaukums	Šķeltņu runa un ortodontija I
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Baiba Trinīte - Doktors, Profesors
Mācībspēks	Gundega Tomele - Doktors, Docents
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 2.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kursā tiek apgūtas zināšanas par šķeltnēm, šķeltņu ārstēšanu, šķeltņu runas izpaušmēm, par profesionālās kompetences robežām un komandas darba nozīmi. Tiek apgūtas praktiskās iemaņas traucējumu noteikšanā un korekcijas plāna izstrādē. Tiek sniegtas pamata zināšanas ortodontijā un ortognātiskajā ārstēšanā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis: veidot izpratni par šķeltnēm, runas traucējumu izpaušmēm, diagnostiku un korekcijas plāna izveidi šķeltņu runas gadījumā, par ortodontijas pamata jautājumiem logopēdijas aspektā. Studiju kursa uzdevumi: 1. Sniegt zināšanas par šķeltnēm, to cēloņiem, veidiem un ārstēšanas procesa norisi. 2. Apgūt prasmi veikt runas un valodas funkcijas izpēti, noteikt runas un valodas traucējumu izpaušmes šķeltņu runas gadījumā, izstrādāt logopēda korekcijas darba plānu. 3. Gūt priekšstatus ortodontijā un ortognātijā logopēda profesionālās darbības aspektā.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	1. Literatūras studijas. Literatūras saraksta izveide pēc APA stila. Viena literatūras avota padziļināta izpēte un prezentācija. 2. Izpētīt zinātniskās datu bāzes un atlasīt vienu publikāciju tēmas ietvaros. Sagatavot informatīvu ziņojumu un tā prezentāciju.
Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1. Bauska, I. (2002). Iedzimtās lūpu un aukslēju šķeltnes. AML Stomatoloģijas institūts. 2. Kadiķe, K. (2017). Zobu anomālijas un mutes veselība bērniem ar iedzimtām nesindromālām šķeltnēm un to saistība ar ģenētiskām izmaiņām Latvijas populācijā. Promocijas darbs. RSU. 3. Knipše, G. u. c. (2020). Cilvēka anatomija. Galva. Kakls I. Latvijas Universitāte. 4. Kummer, A. W. (2018). Cleft palate and craniofacial conditions: A comprehensive guide to clinical management (4th rev. ed.). Jones and Bartlett Publishers. 5. Tellis, G. M., & Manasco, M. H. (2023). Fundamentals of Anatomy and Physiology of Speech, Language, and Hearing. Plural Publishing. 6. Vallino, L. D., Ruscello, D. M., & Zajac, D. J. (2018). Cleft palate speech and resonance: An audio and video resource. Plural Publishing Inc. Papildu / Additional: 1. Baxter, R. (2018). Tongue-tied: How a tiny string under the tongue impacts nursing, speech, feeding, and more. Alabama Tongue-Tie Center. 2. Mācību moduļi par bērnu ar iedzimtām lūpu un aukslēju šķeltnēm. (2019). Pieejams https://www.stomatologijasinstituts.lv/uploads/attachments/LV_1_module_SI_homepage.pdf 3. Peterson-Falzone, S. J. (2010). Cleft palate speech. Elsevier Mosby. 4. Pētersons, A. u. c. (2014). Bērnu ķirurģija primārās aprūpes speciālistiem. Rīgas Stradiņa universitāte. 5. Rudzītis, K. (2005). Terminologia medica: Latīņu-latviešu medicīnas terminu vārdnīca. Nacionālais apgāds. Citi informācijas avoti / Other sources of information: Raksti krājumos: Forum Logopādie, Journal of Speech, Language, and Hearing Research, Zobārstniecības raksti u. c. Interneta resursi / Internet resources: American Speech-Language-Hearing Association (ASHA). Pieejams http://www.asha.org/ Cleftline Speech Publications. Pieejams http://www.cleftline.org/publications/speech.htm Cleft Lip and Palate Association (CLAPA). Pieejams https://www.clapa.com/treatment/early-years-1-4/speech/ Doctus.lv. Pieejams https://www.doctus.lv/ National Center for Biotechnology Information (NCBI). Pieejams https://www.ncbi.nlm.nih.gov
Nepieciešamās priekšzināšanas	Pamata zināšanas cilvēka anatomijā un fizioloģijā, ģenētikā, logopēdijas ievada kursā, skaņu izrunas traucējumos, runas un valodas novērtēšanas metodēs. Cilvēka anatomija un fizioloģija Bērna attīstības fizioloģija un slimības Runas un dzirdes orgānu anatomija, fizioloģija un patoloģija Ievads logopēdijā un logopēdijas vēsture Skaņu izrunas traucējumi Runas un valodas novērtēšanas metodes

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Šķeltnes, to veidi un etioloģija. Biežāk sastopamie ģenētiskie sindromi ar orofaciālām anomālijām. Šķeltnu ārstēšanas vēsturiskais aspekts. Šķeltnu ārstēšanas un rehabilitācijas process.	6	8	2	12
Runas un valodas traucējumi šķeltnu gadījumā. Runas un valodas izpēte šķeltnu gadījumā. Logopēda korekcijas darba pamata uzdevumi.	8	8	4	12
Ortodontijas un ortognātijas pamata jautājumi. Zobi. Sakodiens, sakodiena veidi, norma, patoloģija. Mēle un tās patoloģija. Aukslējas un to patoloģija. Diagnostiskās un ārstēšanas metodes. Orofaciālo patoloģiju un runas traucējumu kopsakarības.	8	8	4	12
Komandas darbs un tā īstenošana orofaciālo patoloģiju ārstēšanā. Logopēda profesionālās kompetences robežas. Sadarbība ar citu jomu speciālistiem un vecākiem.	2	8	2	8
Kopā:	24	32	12	44

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: 1. Ir zināšanas par šķeltnēm, to veidiem un rehabilitācijas procesa norisi. 2. Ir zināšanas par runas traucējumiem, to etioloģiju, simptomātiku šķeltnu runas gadījumos, korekcijas procesa pamata uzdevumiem. 3. Ir priekšstati par orofaciālajām patoloģijām, to etioloģiju, diagnostiku un ārstēšanas metodēm. 4. Ir izpratne par orofaciālo patoloģiju un runas traucējumu kopsakarībām, komandas darba nepieciešamību.	Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā, summējot pozitīvos vērtējumus un vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējumu veido dalība lekcijās un praktiskajās nodarbībās, patstāvīgo darbu izpilde, pārbaudes darbi studiju kursa laikā, sekmīgi nokārtots pārbaudījums noslēgumā.
Prasmes: 1. Prot novērtēt runas un valodas attīstību, traucējumu izpausmes šķeltnu runas gadījumos. 2. Prot noteikt logopēda nodarbības mērķus un uzdevumus, izstrādāt korekcijas plānu. 3. Prot sadarboties ar citu jomu speciālistiem, vecākiem.	Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā, summējot pozitīvos vērtējumus un vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējumu veido dalība lekcijās un praktiskajās nodarbībās, patstāvīgo darbu izpilde, pārbaudes darbi studiju kursa laikā, sekmīgi nokārtots pārbaudījums noslēgumā.
Kompetence: 1. Spēj novērtēt runas un valodas attīstību, traucējumu izpausmes šķeltnu runas gadījumā. 2. Spēj integrēt novērtēšanas laikā iegūto informāciju ar citiem saistītiem datiem, noteikt logopēda darbības mērķus un uzdevumus, izstrādāt korekcijas plānu. 3. Spēj atpazīt ortodontiskās / ortognātikās patoloģijas un ar tām saistītās runas traucējumu kopsakarības. 4. Spēj sadarboties ar citu jomu speciālistiem, vecākiem.	Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā, summējot pozitīvos vērtējumus un vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Vērtējumu veido dalība lekcijās un praktiskajās nodarbībās, patstāvīgo darbu izpilde, pārbaudes darbi studiju kursa laikā, sekmīgi nokārtots pārbaudījums noslēgumā.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Patstāvīgais darbs	25
Pārbaudes darbs	25
Eksāmens	50
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	2.0	12.0	12.0	0.0		*	